REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 122. Brașov, Joi 5 (18) Iunie 1903.

Destrăbălare.

Sĕ nu credețĭ, că voim sĕ vorbim despre confusia unguréscă de adĭ, séu despre neînțelegnrile ce domnesc în sînul partidei guvernamentale în momentul când apune stéua lui Szell și se ridică stéua contelui Stefan Tisza Nu încurcăturile parlamentare din Ungaria ne preocupă pentru moment, ci destrăbălarea ce domnesce într'o parte a pressei nóstre românescĭ și care aruncă un reflecs urît asupra stării lucrurilor dela noi.

E disgustător de a vedé cum de-odată, după faimósa alegere dela Dobra, unii, carĭ se ascund în pielea de miel a așa ḑisei activitățĭ, . șĭ-au pierdut tótă decența și tot cumpĕtul și cum nu le e rușine ca, desavuând înși-șĭ vederile și atitudinea lor de mai înainte fie în total séu în parte, sĕ se presente publicului în tótă hidósa goliciune a lor.

De multe-orĭ ni-am întrebat noi, décă miseria timpului ce-l străbatem a putut sgudui și slăbi așa de tare pe Românii noștri, încât sĕ-șĭ uite de ce au mărturisit și simțit, sĕ nu mai vrea sĕ scie de idealurile ce le-au nutrit inimile lor erĭ, pentru-ca adĭ sĕ îmbrățișeze un nou credeu, sĕ lapede idealurile lor cum se lapĕdă nisce obiele sdrențóse și puturóse?

Nu e lucru firesc, ni-am ḑis, nu e posibil sĕ se întêmple așa ceva, — și încă la un popor, care se află abia la începutul desvoltării sale naționale. Ce s'ar face din acest popor décă el de acuma ar rade tot trecutul sĕu, ar sfrunta tóte legile desvoltării firescĭ și ar încerca sĕ le rĕstórne de-odată cu altarele idealurilor sale?

Ne plângem în foile nóstre diecesane și archidiecesane de cuceririle, ce le face printre credincioșii bisericei nóstre secta nazarinénă; ne esprimâm temerea că de altă parte a început a se arăta și beleaua socialismului printre poporenii noștri; nu numai odată cetim prin amintitele foi, că au început sĕ se 'ncuibe între noi un spirit de vrajbă, de nesupunere, resvrĕtitor și anarchic.

Și cu tóte astea ce trebue sĕ vedem? Ce trebue sĕ cetim adĭ într'o fóie *par excellence* archidiecesană; într'o fóie vechie cu trecut și tradiții?

Ne spune, că nu mai trebue sĕ ținem la nimic, la ce am ținut cu tótă tăria sufietului nostru până acuma; că trebue sĕ dărîmăm de sus până jos tot, ce a fost clădit până acuma, prin munca nóstră și a premergătorilor noștri; că, după ce vom rade astfel trecutul și presentul nostru, sĕ clădim o nouă lume cu totul alta fără de divergențe și deosebirĭ; o lume, care sĕ pótă trăi și fără de credințe marĭ și idealurĭ, o lume, care sĕ n'aibă altă pretenție decât a viețui cum vieţuesce orĭ-ce turmă mânată de ciobanĭ pe cóstele delurilor și ale munților; o lume care, fără de a mai avé vr'un suflet al ei propriu, sĕ nu mai represente decât o turmă și un păstor.

Décă s'ar afla vr'unul, care sĕ se îndoiéscă, că ceea-ce spunem noi aicĭ s'ar găsi scris într'o fóie archidiecesană românéscă, n'are decât sĕ cetéscă admirabilul și epocalul articul al „Telegrafului Român“ de Marțĭ 3 (16) Iunie a. c. întitulat „spre solldaritate“.

Ei bine, „anarchiștii“ de la fóia din Arad — cum le ḑicea archidiecesana dela Sibiiu — sunt nisce cârpaci ca vai de ei, sunt nimic pe lângă ideile anarchice, ce se desfășură în amintitul articul, cu pretențiunea de a servi drept direcțiune pentru politica viitóre a neamului românesc dintre Carpațĭ și Tisa, care va avé sĕ fie contruită cu totul din nou, dela fundament.

Nu glumim. „Telegraful Român“ ne mai asigură, că tot ce s'a făcut la Dobra, s'a făcut cu consimțĕmêntul sĕu și că mai dinainte șĭ-a dat aprobarea și pentru tóte câte au sĕ isvorască din acel „mare și epocal eveniment“.

Și cei dela „Telegraful Român“ vor sĕ o pornéscă spre solidaritate, dér acésta nu-o pot face decât distrugênd cu desĕvêrșire solidaritatea de până acuma!

Décă nu credețĭ — cetițĭ!

Cine va fi ministru president. Guvernul Szell a căḑut, căderea i-au causat'o obstrucționiștii. Lumea se ocupă acum de întrebarea: cine are sĕ fie ministru president al Ungariei? Ḑiarele din Budapesta, între carĭ „Bud. Hirl.“, ḑic, că cele mai bune șanse le are contele Stefan *Tisza*. Partidele politice nu se mai îndoesc, că el are sĕ fie. Numele lui Stefan *Tisza* a băgat spaimă în kossuthiștĭ. Șeful lor Francisc *Kossuth* s'a grăbit sĕ declare în ședința de erĭ a dietei, că décă ar veni un guvern, care s'ar răzima pe forță, séu care ar disolva camera, orĭ ar revisui regulamentul camerei, partidul independist va purta contra lui *luptă până la cuțit.*

O scire telegrafică din Viena cu data de 16 l. c. spune, că ***Majestatea Sa a primit erĭ în audiență pe contele Stefan Tisza și l'a însărcinat cu constituirea noului guvern.***

Contele Stefan *Tisza* s'a reîntors numai decât la Budapesta și în decursul ḑilei de adĭ va încerca sĕ constitue cabinetul.

Scirea acésta a căḑut ca un trăsnet asupra kossuthiștilor, căcĭ nu s'au așteptat, ca lucrurile sĕ ajungă aicĭ. In venirea lui Tisza în fruntea afacerilor țĕrii, ei vĕd, — și cu drept cuvênt — revenirea sistemului Tisza. Banffy îșĭ rîde în pumnĭ și se bucură, că adĭ mâne o sĕ-l vedem érășĭ ministru.

Căderea guvernului Szell.

— Ședința de erĭ a dietei. —

In ședința de ierĭ a dietei Coloman *Szell* a anunțat demisiunea cabinetului.

Ședința s'a deschis la órele 10 a. m. A fost presidată de Bela Tallian.

Când Coloman Szell întrà în cameră, drépta guvernamentală i-a făcut ovațiunĭ sgomotóse.

Kubik strigà: Frumósă înmormêntare!

Sebess D.: Mâne vor aplauda pe Tisza.

Coloman *Sell* luând cuvêntul anunță dietei, că *Duminecă și-a dat demisiunea*, ér Majestatea sa *a primit'o.* Spune, că vederile lui politice sunt cunoscute. Fațǎ cu obstrucțiunea a declarat în repețite rêndurĭ, că politica acésta póte fi urmată numai până când esistă armonie deplină între toțĭ factorii cu privire la principiile sistemului sĕu. Deóre-ce însĕ nu mai esistă deplina armonie necesară fațǎ cu sistemul sĕu politic, a credut necesar, sĕ-șĭ dea demisiunea. Coróna a primit'o. Rógă camera, sĕ-șĭ amâne ședințele până la constituirea noului guvern. (Aplause viĭ în drépta).

Pichler Gy. întrerupe: Szell a căḑut, fiind că partidul guvernamental nu este cinstit.

Hollo L.: Las' sĕ'ncerce noul sistem!

Kossuth F. declară, că din punct de vedere constituțional coróna are dreptul de a însărcina cu presidenția guvernului pe orĭ cine voesce. In numele partidului sĕu însĕ declară, că décă ar veni un guvern, care s'ar răzima pe forță séu care, eventual, ar dori sĕ guverneze prin disolvarea dietei, orĭ prin revisuirea regulumentului camerei, partidul sĕu va lupta cu estremele forțe contra unui astfel de guvern.

Contele *Zichy* esprimă regrete, că domnia „dreptului, legei și dreptății“ a trebuit sĕ se retragă în chipul acesta. Acest guvern s'a jertfit, fără ca sĕ fi căutat soluțiunea crisei. Décă noul guvern ar însemna reînvierea vechiului sistem, acesta va găsi în partidul poporal pe cel mai declarat adversar.

Szederkenyi N. anunță lupta cea mai estremă contra noului guvern.

Ivanka O. regretă, că guvernul Szell a trebuit sĕ se retragă.

Ugron G. spune, că coróna continuă domnia personală și ascultă numai pe favoriții sĕi. Apreciézǎ pe Coloman Szell ca om și bărbat politic și esprimă regrete pentru retragerea lui.

Coloman *Szell* declară, că celea ce le-a ḑis Ugron despre Coróná, n'au temeiŭ. Coróna nu urméză politică personală. Majestatea Sa e cel mai constituțional domnitor. Pe el nicĭ odată nu l'a influințat nimenea.

Presidentul *amână camera până la constituirea noului guvern.*

Politică săséscă deochiată.

II.

Cel ce va fi cetit cu atențiune articolul deputatului Pildner din „Bud. Tagblat“, pe care l'am reprodus în numĕrul de erĭ al fóiei nóstre, va fi înțeles fără de nicĭ o greutate, că prin acest articul deputatul guvernamental sas a voit doue lucrurĭ: întâiu sĕ pună în evidență „patriotismul“ Sașilor mult atacat și de foile șoviniste guvernamentale, arătând că Sașii, în congregațiile unde ei formézǎ majoritatea, au manifestat în contra obstrucțiunei; al doilea, afirmațiunea sa, că „Sașii érășĭ se apropie de elementul conducĕtor maghiar“, a voit sĕ o ilustreze și sĕ o întărésca printr'o descoperire sensațională, care póte numai sĕ ungă la piept pe orĭ și ce șovinist și după care aceia dintre Sașĭ, carĭ odinióră se numiau „Sașĭ tinerĭ“, s'ar fi folosit de ocasiune pentru a demonstra în plină congregațiune, că ei *numai au nicĭ în clin, nicĭ în mânecă cu Românii.*

Și ca sĕ arate ce mare merit „patriotic“ șĭ-au câștigat printr'asta conaționalii sĕi, odinióră „verdĭ“, Pildner îi descrie pe acei Românĭ, ca [pe] unii carĭ numai cugete leale nu au fațǎ cu țéra și carĭ doresc anume continuarea și desvoltarea relelor esistente „spre a puté pescuì în turbure“

Denunciațiunea acésta pe cât de îndrăsnéță și rĕutăciósă, pe atât de lipsită de orĭ-ce temeiŭ, de unde derivă ea? Permisu-șĭ-a deputatul Pildner póte luxul de a se folosi de-o apucătură veche din vremile când „Valahul“ era de-opotrivă prigonit, urgisit și batjocurit de Maghiarĭ ca și de Sașĭ, pentru a face pe „Sașii verḑĭ de odinióră“ așa ḑicênd „hoffähig“, pregătind posibilitatea primirei lor în clubul liberal guvernamental, unde se pare că lui Pildner îi merge așa de bine? Orĭ-că deputatul-publicist din cestiune s'a basat pe fapte petrecute, pe informațiunĭ sigure, când a afirmat o astfel de monstruositate necalificabilă despre Românĭ?

In casul dintâiŭ am trebui sĕ-l compătimim, că s'a făcut în aceste timpurĭ critice tam-nesam apostolul unei politice ruginite, deochiată deja chiar și înaintea Sașilor, că s'a făcut propagatorul unor apucăturĭ nemernice, ce nu pot decât strica intereselor elementului săsesc și prejudeca demnității sale. In casul din urmă trebue sĕ deplângem criminala ușurătate, cu care dênsul, ca unul care a trăit în mijlocul nostru anĭ de ḑile și cunósce perfect în deosebĭ raporturile din Țéra Bârsei, a luat de banĭ bunĭ minciunile și scorniturile ce i-s'au raportat de cineva, séu ce li-a cetit în vr'o fóie dușmană Românilor.

Constatăm cu satisfacție, că însușĭ ḑiarul săsesc „Kronstädter Zeitung“ vine sĕ desavueze pe d-l Pildner în ce privesce „pescuirea în turbure“, pe care cu atâta nepăsare, ca sĕ nu mai ḑicem tendențiositate, li-o aruncă în cârcă Românilor. Ba chiar și fóia maghiară „Br. Lapok“ de aicĭ recunósce, că Pildner Ferencz în faimosul sĕu articol a înșirat și fapte neesacte.

Carĭ anume sunt aceste fapte întortochiate, fóia maghiară nu ne spune, căcĭ ea ḑice, privesce tot lucrul ca ceva „neesențial“. „Kronstädter Ztg.“ însĕ arată

anumit în ce consistă necuviinţa comisă de Pildner, care spre a presenta Ungurilor pe Saşi ca pe nisce băieţĭ de trébă, nu se sfiesce ca — vorbind de decursul discusiunilor relative la obstrucţiune în congregaţia comitatului Braşov—sĕ aplice o lovitură Românilor, fără de avé nicĭ un temeiŭ real pentru acésta,

Dér vom vedé ce anume scrie „Kronstädter Ztg.“ cu privire la acésta şi ce mai spune şi despre raportul politic al Saşilor cu Românii.

Petru I. Regele Serbiei.

Adunarea naţională sêrbéscă a proclamat Lunĭ pe Petru Karagheorghevicĭ rege al Serbiei. El va ocupa tronul sêrbesc, purtând numele de *Petru I.* Alegerea s'a făcut cu unanimitate şi despre resultat au fost încunosciinţaţĭ toţĭ miniştrii plenipotenţiarĭ sêrbescĭ din strĕinătate. Despre actul alegerii dăm următórele amĕnunte:

Cătră órele 12 întrară în sală membrii senatului şi ai skupştinei. Presidentul Pera *Velimirovicĭ* deschide adunarea naţională dioênd:

— Deschid şedinţa comună a senatului şi skupştinei. D-nii deputaţĭ şi senatorĭ sciu, că în urma evenimentelor întîmplate şi a restabilirei constituţiei de la 1888, ne-am adunat pentru a-ne alege rege. In sensul constituţiei votarea e nominală, începênd skupştina şi apoi senatul. Rog adunarea sĕ facă propunere cu privire la persónă.

Intréga adunare se ridică şi strigă c'un glas: *Trăéscă Petru Karagheorghevicĭ*! Adunarea şi publicul asistent fac marĭ ovaţiunĭ.

După acésta presidentul anunţă, că adunarea naţională a candidat la tronul nul Serbiei pe Petru Karagheorghevicĭ. Se face decĭ votarea.

Toţĭ voteză pentru Petru Karagheorghevicĭ.

Sfîrşindu-se votarea presidentul *Velmirovicĭ* ia cuvêntul şi constată cu bucurie, că toţĭ membrii adunărei naţionale au votat pentru Petru Karagheorghevicĭ, el decĭ e *regele Serbiei.*

Vice presidentul Giga *Gersicĭ* mulţumesce adunărei pentru armonia cu care a săvîrşit actul epocal. Spune, că naţiunea sêrbéscă a aşteptat de mult acest *eveniment salvator.*

Presidentul *Velimirovicĭ* declară, că va comunica „Majestăţei Sale“ noului rege, resultatul alegerei, ér camera îl va felicita.

Intr'acea în curtea konakului armata a depus jurămêntul de fidelitate. In momentul, când se recită jurămêntul, de pe coperişul konakului *sbóră un cârd de corbĭ croncănitorĭ.* Soldaţii fac jurămêntul şi apoi între puternice strigărĭ de *„jivio“* defileză pe dinaintea miniştrilor. In decursul ḑilei depun jurămêntul în casărmĭ toţĭ soldaţii sêrbĭ.

După adunare, guvernul a dat o proclamaţie şi a comunicat resultatul tuturor miniştrilor plenipotenţiarĭ ai Serbiei în streinătate, învitându-i sĕ comunice marele eveniment guvernelor respective.

La órele 5 d. am. şkupştina a continuat şedinţa. A ales o comisiune de 5 pentru a face modificările necesare în constituţia de la 1888. Cu revisuirea constituţiei a fost însărcinată o comisiune de 9 membrii.

Séra oraşul fù iluminat şi pe strade cutrierau musicile militare.

Erĭ skupştina şi senatul s'au întrunit din nou ca sĕ subscrie documentul despre alegere.

O telegramă din Geneva spune, că tótă ḑiua de Lunĭ Petru Karagheorghevicĭ a fost estra-ordinar de agitat. După amiadĭ la óra 2 a primit depeşa, care-i făcea cunoscută alegerea lui de rege. La telegrama guvernului, Petru Karagheorghevicĭ a respuns astfel:

„Strălucitele dovedĭ de devotamentul scumpului meu popor, al credinciósei mele armate şi al guvernului meu patriotic, m'au miscat adênc. Mulţumesc din tot sufletul Provedinţei, care mĭ-a hărăzit, ca din îndurarea lui Dumneḑeu şi din voinţa poporului sĕ ocup tronul glorioşilor mei străbunĭ. Ve rog, d-le ministru preşedinte şi pe colegii d-vóstrĕ din guvern, sĕ primiţĭ recunoscinţa mea regéscă şi asigurarea deosebitei mele afecţiunĭ. — *Petru.*“

Séra ministrul de esterne *Kalievicĭ* a primit altă telegramă de la noul rege, în care acesta declară, că *primesce alegerea.*

*

Serbia aşa-dér numai cincĭ ḑile a fost fără domnitor. In sensul constituţiei de la 1888, probleme grele îl aştéptă pe noul rege. El va trebui sĕ facă jurămênt pe constituţie, armata încă va trebui sĕ depună jurămênt pe constituţia pe care înainte de asta cu 15 anĭ radicalii au stors'o de la Milan şi cu care anevoie se póte guverna. Constuţia acésta va mai fi lărgită şi modificată, întroducêndu-se între altele sufragiul universal. In afară de acésta succesiunea la tron nu va fi întinsă asupra întregei familii Karagheorghevicĭ, ci numai la fiiĭ actualului rege.

Se speră însĕ, că acum când mĕrul discordiei nu mai póte fi rîvnit de doi, căcĭ o singură dinastie rĕmâne în Serbia, poporul sêrb va căpĕta liniştea de care atâta nevoie are. Şi sunt speranţe, că noul rege, prin faptele şi actele sale, prin o viéţă esemplară, va sci sĕ spele în viitor pata sângerósă, ce s'a pus pe paginile istoriei ţĕrii, prin urîtul şi barbarul act din nóptea de 10 Iunie.

Drama din Belgrad.

In ajunul masacrului.

Mercurĭ după amiadĭ, Regele a jucat cărţĭ cu secretarul sĕu Petronievicĭ.

Petronievicĭ era pus pe lista conspiratorilor printre aceia carĭ trebuiau ucişĭ.

După ce isprăvise însĕ partida de cărţĭ, Petronievicĭ s'a dus la o familie amică spre a petrece séra acolo. Făcêndu-se târḑiu nóptea, Petronievicĭ nu s'a mai dus la konak, ci s'a culcat în casa acelei familii. Numai astfel el a putut scăpa de la o mórte sigură.

După ce făcuse partida de cărţĭ cu Petronievicĭ, Regele Alexandru s'a coborît ducênd pe Regina la braţ în grădină, unde amêndoi au jucat croquet.

A început însĕ sĕ cadă o plóie mĕruntă şi désă, care a pus capĕt jocului. Regele şi Regina s'au întors în konak.

Reîntors în palat, Regele a primit pe primul sĕu ministru general Ţinţar Marcovicĭ.

Acesta venise pentru a oferi Regelui demisia cabinetului.

Regele Alexandru a oprit pe Ţinţar Marcovicĭ la prândul la care a mai fost învitat şi a luat parte şi agentul diplomatic al Serbiei la Sofia, Marincovicĭ.

Din causa evenimentelor ce s'au succedat, nu se scie décă Regele reuşise sĕ-l înduplece pe generalul Ţinţar Marcovicĭ, ca sĕ retragă demisiunea.

Mai târḑiu a avut loc în apartamentele Regelui un concert intim esecutat de o musică militară.

La acest concert n'a asistat, decât Regina Draga şi rudele ei mai de aprópe.

Mobilul regicidiului.

Din cercetările făcute reese, că complotiştii n'au hotarît în ultimul moment uciderea Regelui şi a Reginei, ci că acéstă hotărîre se luase cu tot dinadinsul mai dinainte.

Causa acestei hotărîrĭ este, că conjuraţii au voit sĕ nimicéscă odată dinastia Obrenovicĭ, pentru a evita complicaţiunile ce s'ar mai puté nasce pe viitor, prin pretenţiunile legitime ale acestora la tron.

Indată după căsĕtoria Regelui Alecsandru cu Regina Draga, s'a manifestat atât de mult nemulţumirea în corpul ofiţeresc, încât Regele s'a decis sĕ intervină personal.

Trei ḑile după nuntă Regele Alecsandru a convocat pe câmpul de instrucţie de lângă Belgrad peste opt sute de ofiţerĭ. Acestora li-a recomandat sĕ-şĭ stăpânéscă limba, li-a spus că acéstă căsĕtorie pe care a contractat'o, este voinţa, sa şi că a nu asculta de acéstă voinţă însemnéză a se îndepărta de la datoriile militarului faţă de Suveranul sĕu.

Nemulţumirea însĕ s'a tot întins şi a fost încă nutrită de aroganţa fraţilor Reginei.

Opt-ḑecĭ de ofiţerĭ şi un mare numĕr de funcţionarĭ civilĭ au aranjat complotul.

Fapta însaşĭ a fost esecutată de vre-o patru-ḑecĭ de ofiţerĭ, carĭ se adunau în casinul militar.

Devastarea Konakului.

Pentru a se face o perchisiţie în konak cu scopul de a se cerceta hârtiile Regelui Alexandru, guvernul provisoriu a instituit o comisiune compusă din ministrul de justiţie, trei funcţionarĭ şi doi ofiţerĭ dintre aceia carĭ au fost faţă în nóptea măcelului.

In camera arabă, comisiunea a dat peste primele urme ale unei gróznice devastărĭ.

In acéstă cameră zăcea pe pămênt spart în bucăţĭ un vas preţios şi care era un dar al presidentului Franţei Carnot, trimis lui Milan.

In budoarul reginei Draga tóte mobilele zăceau sfărîmate la pămênt.

Camera de dormit presenta aspectul unei complecte distrucţii. Nicĭ Hunii n'ar fi putut proceda în mod mai sĕlbatec, decât au procedat ofiţerii sêrbĭ beţĭ.

Geamurile ferestrelor erau sparte, cercevelele scóse, tapetele din mătaşe de China atêrnau ca nisce sdrenţe. Patul cel mare complect acoperit cu moluzul cădut de pe preţiosul plafond devastat.

Pe oglindĭ şi geamurĭ s'a închegat sânge.

De la palat şi până la camera de baie sĕ vĕd lacurĭ marĭ de sânge. Perinele au fost tăiate cu săbiile.

Intre hârtiile Regelui, în afară de proiectul de proclamaţiune, către popor, prin care locotenent Lunjeviţa e instituit moştenitor presumptiv al tronului, s'a mai găsit şi o listă de 80 bărbaţĭ politicĭ, majoritate radicalĭ, carĭ trebuiau arestaţĭ cu prilejul lansărei proclamaţiunei.

Averea Regelui.

Diarele spun, că Regele şi Regina posedeau milióne; acésta e o exageraţiune.

Draga avea un milion, ér Regele aprópe ruinat, posedea fórte puţinĭ banĭ. In cassa de fer de la palat s'au găsit 80 de mii de francĭ.

Svonul însĕ e, că Regele ar fi avut depositate la o bancă din Londra suma de 100,000 lire sterlinge (2 şi jumĕtate milióne francĭ.)

Cadavrele Suveranilor.

Unul din cei doi preoţĭ, care a oficiat serviciul funebru la înmormêntarea Regelui şi Reginei, dă următórele amĕnunte asupra cadavrelor:

Cadavrul regelui a fost îmbrăcat în haine negre civile, ér al Reginei în rose-pâle.

Celelalte cadavre au fost îmbrăcate în uniformă.

Obrazul drept al Reginei era fórte mult umflat şi vênĕt. Umflătura era produsă de aruncarea cadavrului pe ferésträ. Gâtul Regelui era găurit, ér mânile pline de tăieturĭ făcute cu sabia. Fisionomia Suveranului era liniştită.

Regina are mai multe tăieturĭ pe faţă. Pe obrazul ei stâng se află o lungă şi adêncă tăetură, care a fost cusută. La frunte ea are rănĭ produse de focurile de revolver. Mânile ei sunt pline de tăeturĭ făcute de sabie, carĭ au fost cusute; de asemenea i-s'au tăiat două degete.

O corónă pe cosciugul Regelui.

A făcut o mare sensaţie în Belgrad faptul, că la biserica sf. Marcu, unde au fost depuse cosciugurile Regelui şi Reginei, s'a găsit de-asupra lor o corónă, care purta ca inscripţie, cuvintele pe carĭ Regele Alexandru le-a spus preşedintelui Scupştinei, în ḑiua când s'a logodit cu Draga Maşin.

Ĕtă acele cuvinte:

„Décă purtarea mea va fi aprobată séu nu, 'mi-e indiferent: iubesc pe femeia pe care mĭ-am ales şi o voiŭ lua în căsĕtorie“.

Pe altă panglică se afla data de 20 Iulie 1900.

Se fac diferite presupunerĭ asupra persónei, care a depus acolo corónа, cu tótă paza de care e înconjurată biserica.

Ultima toaletă a Reginei Draga.

In diminéţa dilei de Joi, pe când cadavrele regelui şi reginei erau expuse în grădina konakului, cu trenul de 8 şi 50, a sosit la Belgrad o toaletă ce regina Draga îşĭ comandase la croitorul Drecoll din Viena.

Toleta acésta trebuia sĕ o îmbrace regina în séra de 12 Iunie la o mare serbare şi fusese comandată prin intermediul d-nei Weber, una din camerierile ucisei, cu patru ḑile înainte.

Cu puţine dile mai înainte comandase o altă rochie la aceeaşĭ firmă, o toaletă de voal albă, şi cu incrustărĭ de broderii: pe acésta o primise deja.

Rochia ce sosise în urmă e confecţionată din batistă şi e extrem de elegantă.

Amêndouĕ aceste toalete representă o valóre de câteva mii de coróne.

Ce se va întimpla cu ucigaşii?

Din Belgrad i-se scrie diarului „Voss. Ztg.“; Ce vor întreprinde noul rege, miniştrii şi justiţia faţă cu ucigaşii? Probabil nimica. Vor lăsa lucrurile aşa cum sunt. Ministeriul de externe sêrbesc a trimis puterilor în diminéţa ce a urmat după nóptea sângerósă o notă circulară, care se începe cu următórele cuvinte. *„Cu ocasiunea unui conflict familiar, ce a isbucnit în familia regală, a fost chemată în ajutor armata şi în învălmăşala ce s'a produs, regele şi regina şĭ-au pierdut viéţa“.* Stilisarea acésta s'a făcut din adins. Conform acestei note, am avé de a face aşa dér cu o catastrofă provenită din întîmplare şi pentru care nimenĭ nu e responsabil. Armata, urmând învitării ce i-s'a făcut, şi-a făcut datoria, a alergat în ajutor şi nu e de vină, décă glónţele ei au nimerit toc mai pe rege şi pe regină.

Crudelĭ faţă cu cei morţĭ.

Ofiţerii, carĭ au luat parte la uciderea părechii regale, au împuşcat şi au dat cu sabia în rege şi regină, chiar şi după ce nu mai erau în viéţă, pentru-ca mai târḑiu sĕ n'aibă nimic de reproşat unul altuia. De aicĭ se esplică numerósele glónţe şi mutilarea cadavrelor.

Povestirea unui martor ocular.

Se scrie din Bucurescĭ, că un ofiţer superior sêrbesc, care s'a refugiat la Turnu Severin şi a fost martor ocular al scenelor sângeróse, povestesce: Ofiţerul a scăpat de mórte ca prin urechile acului. Regele *Alexandru* nu credea, că va fi omorât. Glonţul, ce l'au descărcat întâiŭ asupra lui n'a nimerit. După acea s'a descărcat asupra lui *o salvă de glónţe. Regina Draga a acoperit pe rege cu corpul sĕu şi implora cu glas desperat milă. Sângele a făcut din ofiţerĭ nisce bestii şi au descărcat mereu la glónţe, chiar şi după ce regele şi regina erau cadavre.*

După cum spune acest ofiţer, ura implacabilă contra părechii regale a fost alimentată de nevestele ofiţerilor, carĭ invidiau norocul Dragei. Regele n'ar fi fost cruţat nicĭ chiar în casul, când ar fi abdicat. Poporul iubea pe Draga, fiind-că şi ea era din popor.

Ce avea de gând regele?

Se ḑice, că s'au găsit planurĭ scrise de mâna regelui, conform cărora pe diua de 15 Iunie era sĕ proclame pe Lunieviţa moştenitor de tron şi pe aceeaşĭ di sĕ proclame *dreptul marţial*, pe basa căruia sĕ se condamne la mórte numeróse persóne, între carĭ şi miniştri *Avakumovicĭ* şi *Zivkovicĭ*, mai departe divisionarul din Niş, Bozo *Iankovicĭ.*

Uciderea unui adversar al familiei Karagheorghevicĭ.

Din Şabaţ vine scirea, că maiorul Nicolicĭ a fost omorît de către soldaţĭ, proprii lui subalternĭ. Nicolicĭ a fost acela care a împuşcat pe *Alavanticĭ*, un partisan al lui Petru. Alavanticĭ se scie, că s'a încercat sĕ pĕtrundă în Serbia, îmbrăcat în uniformă de general.

Ce ḑice pressa ruséscă.

Diarul *„Nowosti“* dice, că marile puterĭ au datoria morală sĕ céră estradarea şi pedepsirea ucigaşilor, carĭ trebue cualificaţĭ de criminalĭ internaţionalĭ. Orĭ-cât şĭ-ar da silinţa diplomaţii şi publicistii de a ignora chestiunea acésta, totuşĭ conscienta publică a popórelor nu póte fi liniştită, până nu se va hotărî în mod definitiv pedepsirea ucigaşilor.

„Swiet“ dice, că purtarea ofiţerilor n'a fost purtare de ostaşĭ creştinĭ şi slavĭ, ci purtare de *ienicerĭ*, mai ales faţă cu regina. Atât „Swiet“, cât şi *„Moskowskija Wiedomosti“*, *„Nowosti“* şi alte ḑiare sunt

de părere, că schimbarea ce s'a făcut în Serbia este chestia internă a Serbiei, dér măcelul ce s'a sĕvĕrşit în konak-ul din Belgrad, este o afacere ce privesce Europa întrégă.

Anglia şi revoluţia din Serbia.

In camera comunelor din Londra Gibson *Bowles* (conservator) a interpelat în diua de 15 Iunie guvernul, întrebând décă are de gând sĕ întreţină legături diplomatice cu acele persóne, carĭ au luat parte la uciderea părechiĭ regale sêrbescĭ?

Ministrul-preşedinte *Balfour* a rĕspuns, că guvernul s'a ocupat de acéstă afacere, ér în ce privesce legăturile diplomatice, acestea *ipso facto* au încetat cu mórtea luĭ Alexandru, deóre-ce representantul Angliei n'a fost acreditat decât la acésta.

SCIRILE DILEI.

— 4 Iunie v.

Regele Carol — spune un diar din România — a demisionat din comandamentul regimentului 6 de infanterie din Belgrad, al căruĭ şef era. Se scie, că regimentul 6 de infanterie a luat parte la teribila tragedie de la conacul din Belgrad.

Cum s'a comunicat la Constantinopol tragedia din Belgrad. *„Serviet“*, din Constantinopol, scrie, că regele Alesandru ar fi murit de *indigestie*. Cât despre consórta sa, regina Draga, şi despre tóte cele petrecute în teribilul complot din Belgrad, nu se face cea mai mică menţiune. Se scie că la Stambul censura este straşnică până la ridicul. Nicĭ despre luptele cu bandele revoluţionare din Macedonia nu se face pomenire. Când cu asasinarea preşedintelui republiceĭ francese, Carnot, diarele turcescĭ, conform ordinuluĭ superior, anunţau, că mórtea i-s'a tras din pneumonie.

Deces. Mihail M. G. *Stănescu* student în drept a repausat erĭ în 16 Iunie n. în 16 Iunie n. în Ploescĭ în etate de 21 anĭ. Inmormêntarea a avut loc. — Adresăm întristateĭ familiĭ condolenţele nóstre!

Bestia în om. Cetitoriĭ îşĭ vor fi aducênd aminte de catastrofa oribilă de la bazarul „Charité“ din Paris, unde au cădut victime numeróse persóne, maĭ ales femeĭ. Cu acea ocasiune s'a discutat prin diare faptul, că bărbaţiĭ cu o sĕlbătăcie ne maĭ pomenită şi-au croit drum spre eşire, dând cu pumniĭ în femeile neputinciόse. Acelaşĭ lucru s'a petrecut acuma cu ocasiunea catastrofeĭ vaporuluĭ „Liban“, apró-pe de Marsilia. Cufundătorul Pittorino a descins în fundul măriĭ şi a găsit în ruinele vaporuluĭ vr'o 40 cadavre, carĭ apróре tóte purtau rănĭ grave, provenite din lovіturĭ de topóre, dovadă, că mateloţiĭ au sĕvîrşit un adevĕrat măcel contra pasagerilor, ca sĕ pótă ajunge eĭ maĭ curênd la bărcile de salvare.

Producţiunea de grâu în România. După o statistică întocmită la serviciul agronomic, resultă că în România, în anul 1902, s'au produs 28.710.000 hl. grâu, ér în anul 1901 s'au produs 26,100,000 hl. Anul acesta, décă timpul va fi favorabil până la terminarea secerişuluĭ şi treeratuluĭ, se speră la o recoltă mult maĭ abundentă şi care va trece peste 30.000.000 hectolitri.

Din aventurile luĭ Micsinai. Vizitiul, al căruĭ nume este colportat acum de tóte diarele, era sĕ fie prins încă maĭ nainte şi a scăpat numaĭ graţie presenţeĭ sale de spirit. Rĕtăcind odată în hotarul comuneĭ Csány, îĭ zăresce un maşinist, care lucra pe câmp cu nisce argaţĭ. „Uitaţi-vĕ, acela-i Micsinai, luaţi-vĕ după el şi-l prindeţĭ“. Audind Micsinai aceste cuvinte, şi-a aruncat blusa de poştaş, în busunarul căreia se aflau baniĭ, într'un lan de grâu şi s'a urmat drumul fluerând. De-odată aude pe cine-va strigând: „Hei, omule! Staĭ!“ Micsinai se întórce şi vede un argat, alergênd după el cu cósa în mână. „Ce vreĭ?“ îl întrebă Micsinai. — „Nu eştĭ d-ta Micsinai?“ — „Cine-i acela Micsinai?“ — „Cum? Nu scii? Cel care a furat un milion!“ — „Nu te face de rîs“, rĕspunse Micsinai „ce credĭ, acela care a furat un milion póte se aibă mutra mea? Uite la mine!“ — Argatul s'a întors ruşinat, ér Micsinai s'a dus în patru picióre pe marginea drumuluĭ, la loсul unde îşĭ aruncase blusa.

De la spitalul civil din Braşov. Numĕrul bolnavilor în luna Maiŭ a fost, precum urmézā: Rĕmaşĭ din luna trecută 120. S'au primit luna Maiŭ 171. Numĕrul total 291 (177 bărbaţĭ, 114 femeĭ). S'au vindecat 149, s'au îndreptat 12, nevindecaţĭ 3, morţĭ 21. Total 185. Au rĕmas 106, operaţiunĭ s'au făcut în Maiŭ 82, dintre carĭ 9 ortopedice, 58 cu chloroform-Narcose. 19 fără anesthesiare, 2 Anestesie à la Schleich, 2 cu cocain-anesthesie. Consultaţiunĭ ambulatorice gratuite 366, operaţiunĭ ambulatorice 20.

La tragerea clasei a 2-a de adĭ a loterieĭ ungare de clasă, a eşit: *Nr. 50028* cu câştigul principal de *70.000 corone*. Losul face parte din colectura casei de bancă din loc: „Iacob L. Adler şi fratele.“

Evoluţiunea.*)

III.

In vitrinele tuturor librăriilor săsescĭ din Braşov se vede expusă de câte-va dile o carte cu copertă roşie, care pórtă titlul *„Die Welträthsel“* şi are ca autor pe renumitul zoolog şi, în Germania cel maĭ înverşunat representant al darwinismuluĭ, înţeleg pe septuagenarul Ernst *Haeckel* de la universitatea din Jena.

Nu ajunge a fi expus un esemplar. Câte 4—5, aşedate unul lângă altul atrag atenţiunea trecĕtorilor şi îĭ escită curiositatea atât prin colórea bătătóre la ochĭ, cât şi prin titlul sugestiv.

„Enigmele universuluĭ!“ Haidețĭ! Intraţĭ! Cumpĕraţĭ! Ediţie poporală! Numaĭ 60 creiţarĭ! Zoologul Haeckel a trecut cu teoria *evoluţionistă* a luĭ Darwin de pe terenul sciinţelor naturale pe terenul filosofieĭ! Aicĭ veţĭ afla voĭ adevĕrata filosofie empirică, — nu în filosofia detracată metafisică, care admite încă un Creator!

Alăturea de aceste cărţĭ se tupilesc modeste câte-va cărţĭ de rugăciunĭ evanghelice, pe carĭ restul de pietate, moştenit de la străbunĭ, cere încă, ca legătorul sĕ le îmbrace în catifea roşie sĕu albastră şi sĕ pună pe scórţe în aur sĕu argint inscripţia: *„Eine feste Burg ist unser Gott“* sĕu un potir, *„păharul mântuireĭ!“*

Ce contrast între concepţiile representate de aceste două cărţĭ!

Cea dintâiŭ proclamă drept cheie a întregeĭ înţelepciunĭ *evoluţiunea*, monismul kosmos-uluĭ, unitatea natureĭ. carĭ, dice Haeckel, „spulberă“ cele treĭ dogme centrale ale filosofieĭ dualiste: Dumnedeul personal, nemurirea sufletuluĭ şi libertatea voinţeĭ.*)

Cea de a doua este cartea credinţeĭ, care îl învaţă pe om sĕ crédă în creatorul sĕu, în nemurirea sufletuluĭ: *„Eine feste Barg ist unser Gott“.*

Generaţia actuală se îndepărtéză din ce în ce maĭ mult de concepţia representată de cartea din urmă şi se aruncă în braţele concepţieĭ representate de cea dintâiŭ, cu tóte că însu-şĭ Haeckel mărturisesce, că nicĭ el n'a resolvit enigma cea mare, pe care sciinţa naturală o numesce *natură* sĕu univers, filosoful idealist *substanţă* sĕu kosmos, ér evlaviosul credincios creator sĕu *Dumnedeu*. Recunóscem din capul loculuĭ, dice Haeckel, că esenţa intimă a natureĭ astădĭ o pricepem tot aşa de puţin, ca pe timpul luĭ *Anaximander* şi *Empedokles* înainte de asta cu 2400 anĭ, ca pe timpul luĭ *Spinoza* şi *Newton* înainte de asta cu 200 anĭ, ca pe timpul luĭ *Kant* şi *Goethe*, înainte de asta cu 100 de anĭ. Ba, trebue sĕ mărturisim, că propria fiinţă a substanţeĭ ni-se presentă din ce în ce maĭ miraculósă şi maĭ enigmatică, cu cât pĕtrundem maĭ mult în cunóscerea atributelor eĭ,—materia şi energia,—cu cât maĭ mult aprofundăm nenumĕratele forme, în carĭ ea ni-se presentă şi evoluţia eĭ. Ce este „lucrul în sine“ („Ding an sich“), asta nu o scim nicĭ astădĭ. Insĕ ce ne privesce pe noĭ, acel mistic „Ding an sich“, décă nu posedăm nicĭ un mijloc spre a-l scruta, şi décă nicĭ nu scim, décă esistă sĕu nu.**)

Unul dintre ceĭ maĭ autorisaţĭ filosofĭ germanĭ, Friedrich *Paulsen* de la universitatea din Berlin, scriind la 1900 despre cartea atuncĭ de curênd apărută a luĭ Haeckel, dice: „Mi-s'a belit obrazul de ruşine cetind acéstă carte . . . Este dureros, că o ast-fel de carte a putut fi scrisă, tipărită, vîndută, cetită, admirată şi credută la un popor, care posedă pe un Kant, pe un Goethe şi un Schopenhauer.***)

Cu tóte acestea, buiguielile unuĭ Haeckel sunt maĭ cunoscute chiar şi la noĭ, printre ómeniĭ cu cultură academică, pe când cu durere trebue sĕ o spun, că mi s'a întêmplat nu de mult sĕ discut cu un fórte distins tînĕr, care de numele unuĭ Ferdinand *Brunetière* şi de „falimentul sciinţeĭ“ cu care acest distins bărbat frances a creat un curent puternic, — nicĭ n'a audit măcar.

Se face reclamă impertinentă pentru tóte năzbâtiile streine în pressa accesibilă tinerimeĭ nóstre şi de pe catedrele academiilor, cum se întêmplă la Oradea-mare, unde profesorul Somló (Sonnenberg) desfăşură steagul *evoluţieĭ*, cu tóte consecinţele eĭ!

Ĕtă de ce devin din ce în ce maĭ frecuente casurile, când tinerĭ, carĭ au mâncat prescură românéscă şi au fost crescuţĭ pe la şcólele secundare confesionale, ér pe la universitățĭ cu burse fondate de ómenĭ religioşĭ — căcĭ décă erau evoluţioniştĭ nicĭ nu le fondau — îţĭ stau înainte cu frânturile evoluţioniste, ce li-s'au lipit de circumvoluţiunile creerilor lor aiuriţĭ, şi vorbind de curentele ce adĭ domnesc în literatură, artă, politică — te întîmpină cu un zîmbet suveran, când le vorbescĭ de un *Brunetière* sĕu *Coppée* şi de curentul de restaurare al idealismuluĭ, ce a început a-şĭ croi drum cu succese din ce în ce maĭ marĭ.

A. P.

*) A se vedé nr. 113 şi 116 ale „Gaz. Trans.“

*) Der Monismus des Kosmos. . . lehrt uns die ausnahmslose Geltung der „ewigen, ehernen, grossen Gesetze“ im ganzen Universum. Damit zertrümmert derselbe aber zugleich die drei grossen Central-Dogmen der bisherigen dualistischen Philosophie, den persönlichen Gott, die Unsterblichkeit der Seele und die Freiheit des Willens“. Haeckel „Die Welträthsel“ pg. 151 Bonn 1903.

**) Was als „Ding an sich“ hinter den erkennbaren Erscheinungen steckt, das wissen wir auch heute noch nicht. Aber was geht uns dieses mystische „Ding an sich“ überhaupt an, wenn wir keine Mittel zu seiner Erforschung besitzen, wenn wir nicht einmal klar wissen, ob es existirt oder nicht? Haeckel o. c.

***) Paulsen „Ernst Haeckel als Philosoph“. „Preuss. Jahrbücher“ f. 101.

Ordinea examenelor

publice de maturitate şi de clasă cu eleviĭ şcóleĭ comerciale superióre gr. or. române din Braşov la finea anuluĭ şcolar 1902—1903.

Examenul de maturitate se va ţine în dilele de 12, 13 şi 14 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiuluĭ central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte şcolariĭ.

Examenele de clasă se vor ţine în sala claseĭ a treia în dilele următóre de la 7—12 óre a. m., cum urméză:

Miercurĭ în 18 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof. A. Bârseanu. 3. Principiĭ com. prof. I. Socaciŭ. 4. Matematica prof. M. Navrea.

Joi, în 19 Iunie v. cl. II comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof. A. Bârseanu. 3. Cunoscinţe de drept prof. I. Socaciŭ. 4. Aritmetica comercială prof. I. C. Panţu. 5. Francesa prof. I. Pricu.

Vinerĭ, în 20 Iunie v. cl I. comercială 1. Fisica prof. A. Ciortea. 2. Francesa prof. I. Pricu. 3. Istoria prof. A. Bârseanu. 4. Germâna prof. I. Pricu.

Sâmbătă, în 21 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Maghiara prof. A. Banciu. 2. Matematica prof. M. Navrea. 3. Geografia prof. A. Bârseanu. 4. Germâna prof. A. Vlaicu.

Lunĭ, în 23 Iunie v. cl. I. comercială 1. Maghiara prof. I. Pricu. 2. Aritmetica com. prof. I. C. Panţu. 3. Geografia prof. A. Bârseanu.

Miercurĭ în 25 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Economia prof. I. Socaciu. 2. Chemia şi merceologia prof. A. Vlaicu. 3. Istoria A. Bârseanu.

Dumінеcă în 29 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toţĭ şcolariĭ, se va încheia în mod solemn anul şcolar 1902/1903, distribuindu-se premiile, în sala cea mare a institutuluĭ.

La încheierea anuluĭ şcolar în 29 Iunie v. fie-care şcolar va primi testimoniu şcolar şi un exemplar din anuarul şcóleĭ. Şcolariĭ absenţĭ, precum şi restanţieriĭ de didactru, nu vor primi anuarul şcóleĭ.

La examenele acestea, precum şi la festivitatea de încheiere a anuluĭ şcolar, sunt învitaţĭ cu tótă stima părinţiĭ, amiciĭ şi binevoitoriĭ acestor şcóle.

Braşov, în 28 Maiŭ v. 1903.

Direcţiunea.

ULTIME SCIRI.

Geneva, 16 Iunie. Regele Petru Karagheorghevicĭ a făcut cunoscută alegerea sa de Suveran al Serbieĭ curţilor din Viena, Petersburg, Berlin şi Roma.

Belgrad, 16 Iunie. Poporaţiunea capitaleĭ manifestă absoluta nepăsare faţă de proclamarea nouluĭ rege.

Cetinje, 16 Iunie. La curtea de aicĭ alegerea din Belgrad a fost sĕrbătorită cu mare bucurie.

Diverse.

Palatul din Belgrad, maĭ cunoscut şi sub numele de „Konacul Regal“, se compune din două corpurĭ de clădire deosebite. Primul sémănă cu o locuinţă particulară, care n'are nimic deosebit ca înfăţişare.

El are o vastă anticameră pătrată, care dă acces într'un salon mobilat cu covóre scumpe şi lucrurĭ naţionale, de unde se trece apoĭ în apartamentele regale, la drépta, ér la stânga în cabinetul Regeluĭ şi în camera de consiliu.

Nimic extra-ordinar în mobilierul konakuluĭ, nimic decât obiecte de preţ dér de o mare simplicitate, portrete de familie şi busturile suveranilor sêrbĭ.

La întrarea principală se află sala de mâncare şi apartamentele primuluĭ adjutant regal.

La vre-o 30 de metri de konak, în aceeaşĭ curte, despărţit numaĭ de o grădiniţă, se află palatul propriu dis, clădit din ordinul rĕposatuluĭ rege Milan. Acest palat e un adevĕrat monument, clădit de un architect frances; el e minune ca gust şi ca bogăţie. Jos, în peristil pe un soclu înalt, se află statua de bronz a principeluĭ Miloş al Serbieĭ cu steagul în mână; statuă datorită unuĭ sculptor sêrb şi produce un efect minunat.

O galerie cu balcóne, fórte largă, împodobită cu tablourĭ scumpe, dă acces la apartamente, carĭ sunt fórte luxos mobilate.

Vitrinele cuprind frumóse colecţiĭ de giuvaericale femeescĭ, ér pe păreţĭ se pot admira patru tablourĭ în mărime naturală, representând pe prinţul Miloş, pe prinţul Mihail, pe regele Milan şi pe regele Alexandru la vîrsta de 17 anĭ.

Salónele de gală se află în etajul de jos, luxos mobilate, biblioteca şi sala de mâncare tóte luminate cu electricitate.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

De vêndare.

Casă nouă în Scheiu Strada Căpitanului nr. 12 cu 9 odăi, 5 bucătării, curte spaţiósă se vinde din mână liberă.

Amatorii pot lua informaţii dela proprietarul **George Tampa,** Braşovul-vechiu, **Gacimaier nr. 34.**

1—4.(1006)

AVIS!

Am onórea a aduce la cunoscinţa Onor. public, că **am luat asupră-mi Magazinul** al firmei

Wilh. Wächter
cu mărfuri de Galanterie

şi vêndare de jurnale, atât din ţară, cât şi din străinătate, care **de astădi încolo se pot căpăta,** ca şi mai nainte.

Asemenea se primesc abonamente pentru orî şi ce fel de jurnale.

—3.(1003) **H. MARZELL.**

Se primesce un candidat de advocat cu limba maternă română, pentru cancelaria advocaţială a d-lui **Mátyás Lázár**
Sibiiu, Strada urezului nr. 23

2—3.(1009).

Socotélă curată!

Cel mai cu efect săpun med. este

Săpunul Carbol-Păcură şi Puciósă

a lui **BERGMANN.**
(Marca: 2 minerî),
dela **BERGMANN & Co.,** Drezda & Tetschen a/E.
escelent şi probat contra **tuturor necurăţeniilor pielei, ecsemă, ca: parasiţî, roseli, pistrui, pete roşii etc. bucata 80 banî.**

Se capătă la: Teutsch & Tartler şi la farmacia V. Roth, în Braşov. 7—30.(980).

ANUNCIURI
(inserţiuni şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunî. In casul publicării unuî anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orî.

Admi istr. „Gazetei Trans."

— ANUNŢ. —

Comuna **Sângeorgiul român** (Oláh-Szentgyörgy) comitatul Bistriţa-Năsĕud, ca **proprietară a apei minerale „HEBE",** anunţă **deschiderea** sesonului

Băilor bicarbonate

şi clorurî de sodă şi potaşă

din 1 Iunie până în 30 Septemvre a. c.

Cură de beut, Băi reci şi calde, aer de brad,

Loc scutit de vênt şi pulbere.

Musică. Poştă şi staţiune telefrafică, aprópe de băi.

Este îngrijit de **cuhnă bună,** precum şi de **locuinţă,** aranjate din nou, cu tot confortul, **cu preţurile moderate,** în localităţile băilor şi jur.

Călĕtoria până la Bistriţa cu Calea ferată, dela Bistriţa cu trăsura, cam 3 óre, (pentru 8—12 coróne).

Informaţiunî mai de aprope dela **Administraţiunea bailor, din Sângeorgiul-român.**

Medicul băilor: Dr. Andreiu Monda.

Sângeorgiul-român, 1 Iunie 1903.

3—3.(996) **Administraţiunea.**

B. EINZIG,

intreprindere de transport de mărfurî,

Braşov, Strada Porţii nr. 18.

Telefon nr. 37.

Primesce mărfurî pentru transport cu Căile Ferate, cu vitésă mare şi mică;

Ducerea la domiciliu, de bagajurî, mărfurî, cu vitésa mare şi mică;

Transporturî colective (Sammelladungsverkehr) cu vitésă mare şi **ieftin** dela **Budapesta, Viena şi Triest.**

MUTĂRÎ

în oraş şi imprejurime cu **Camióne** mari, cu arcurî şi în locurî din ţeră şi străinătate cu

Vagóne de mobile,

ce sĕ încue, tapeţate, curăţite şi desinfectate; **cu revisia scrisorilor de trăsura** (Frachtbriefrevision), pentru taxarea corectă, şi terminul de liferare,

Vămuirî.

Asiguraţiî de transport, pentru orî şi ce fel de mărfurî, contra orî ce fel de păgubî s'ar prinlnui în timpul transportului. **Informaţii** în privinţa frachturilor. **Vămuirî şi afacerî de călătorie.**

2—6.(999)

Cea mai bogată baie feruginósă în acid carbonic şi baie de nămol, idroterapie raţională, cură de zĕr şi lapte.

1—10 (1008)

DORNA

în Carpaţiî Bucovinei,

staţie a Căilor ferate, situată la confluenţa Dornei şi Bistriţei aurie.

Palate monumentale de cură, apaducte din isvóre alpine, canalisaţie, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, escursiunî: în România Transilvania şi Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi şi plute.

Succese splendide la bóle de nervî femeescî şi cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă şi exodate.

Prospecte gratis.

La consultaţiunî medicale respunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. **Nu e mijloc secret.**

Vindecă şi învioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 anî.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţî, migreno, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţelî, ţiuiturî de ureche, bătaie de inimă, sgârciurî de inimă, asmă, audul greu, sgârciurî de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mânî şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, carî la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, carî preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi orî-cine póte examina aceste atestate.* Acel pacient care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orî-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis sĕ se confunde cu aparatul „Volta", de ore-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit,* fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebî.**

Preţul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburî, carî nu sunt mai vechî de 15 anî.

Preţul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie forte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţeră şi streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A/E. colţul strada Kálmán.

Cel mai bine asortat şi convenabil Magazin de Coloniale.

G. G. RENŢIA,

Braşov, Strada Orfanilor nr. 2—3.

Am onóre a aduce la cunoscinţa On. public şi în special Prea stimatei mele clientele, că **mi-a sosit** în

MAGAZINUL de COLONIALE:

Cafele de tot felul. — **Orezurî** cu preţurile cele mai convenabile, ca de engros. — **Alune americane.** — **Nohut crud.** — **Sardele de Lissa.** — **Tirî. Scrumbiî** sărate şi afumate. **Hamsi** próspete sărate. **Icre negre. Deposit de Rahat** de Syra cu fisticurî şi fără.

Prepar gratuit salate de ţirî Hamsi şi Sardele de Lissa, ne mai vĕdut la Braşov.

Pescărie de tot felul, engros şi detail.

Beuturî spirtuóse — **Ţuică** betrână naturală de prune.

Şampanie. — **Cognacurî** francese.

VINURÎ de Malaga şi Sherry, etc. etc.

Cine doresce sĕ se încredinţeze, rog se binevoéscă a me visita.

2—6

Cognac St. George Frances. Liqueurî. Şampania Trilby.

Vinurî Malaga. — Beuturî spirtuóse.

Pescărie de tot felul.